

LEMPÄÄLÄN KUNNAN ESI- JA PERUSOPETUKSEN
TASA-ARVO- JA
YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA 2020-2023

SISÄLTÖ

1. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoitus
2. Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen koulu
3. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen
4. Seuranta ja arviointi
5. Koulujen toiminnalliset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat
6. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun painopisteet Lempäälässä
7. Suunnitelmasta toiminnaksi
8. Koulujen toiminnallisten suunnitelmien sisältö

1 SUUNNITELMAN TARKOITUS

- Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman tehtävänä on sitouttaa oppilaat ja henkilöstö yhdessä edistämään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koulussa.
- Suunnitelmalla on tarkoitus tukea ja ohjata kouluja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön ja varmistaa järjestelmällisen tasa-arvotyön toteuttaminen.
- Lähtökohtana toiminnalle on tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ja niiden edistäminen kaikissa Lempäälän kunnan esi- ja perusopetuksen kouluissa.
- Suunnitelma perustuu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakeihin, jotka velvoittavat suunnitelmien tekemiseen.
 - Tämän suunnitelman laatimisessa on hyödynnetty koulujen hyvinvointiprofiilikyselystä saatuja tuloksia tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyen.

Tasa-arvosuunnitelman laatimisesta säättää laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) ja koulujen tasa-arvosuunnitelmista määrää lakiin tehty muutos (1329/2014). Suunnitelma laaditaan joko vuosittaiseksi tai enintään kolmeksi vuodeksi kerralla. Oppilaitoksen tasa-arvosuunnitelman on tarkoitus tukea sukupuolten tasa-arvon edistämistä kaikessa koulun toiminnassa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) tarkoitus on turvata yhdenvertainen kohtelu ja estää syrjintä kaikenlaisilla perusteilla. Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on yhdenvertaisuuslain 6 § mukaan arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi.

2 TASA-ARVOINEN JA YHDENVERTAINEN KOULU

- Tasa-arvotyön lähtökohtana on tarjota jokaiselle kouluympäristö, jossa on yhdenvertaiset mahdollisuudet oppimiseen ja työskentelyyn riippumatta henkilön sukupuolesta, taustasta, iästä, tai muista henkilöön liittyvistä syistä.
- Koulujen tehtävänä on omalla toiminnallaan edistää kulttuuria, jossa tasa-arvoa tai yhdenvertaisuutta loukkaavaa syrjintää ja häirintää ei hyväksytä. Myöskään naisten ja miesten asettaminen keskenään erilaiseen tai epäedulliseen asemaan ei ole sallittua.

Tasa-arvolaissa mainitut syrjintäperusteet ovat sukupuoli, sukupuoli-identiteetti ja sukupuolen ilmaisu.

Yhdenvertaisuuslain mukaiset syrjintäperusteet ovat ikä, alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, politiikka, ay-toiminta, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen ja muu henkilöön liittyvä syy.

- Tasa-arvolla tarkoitetaan tässä suunnitelmassa naisten ja miesten välistä tasa-arvoa.
- Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan/vakaumuksestaan, mielipiteestään, poliittisesta tai ammattiyhdistystoiminnastaan, perhesuhteistaan, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

3 TASA-ARVON JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMINEN

- Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistetään kouluissa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.
- Koulujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyössä on tärkeää huomioida asennekasvatus sekä tasa-arvoa tukevien ajattelu- ja toimintatapojen vahvistaminen.
- Koulujen suorittamissa oppilasvalinnoissa tulee noudattaa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviä menettelyitä. Henkilöön liittyvät tekijät eivät saa vaikuttaa koulutukseen pääsemiseen.
- Kouluissa pyritään opetuksessa ja siihen liittyvissä oppimateriaaleissa huomioimaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökohdat. Opetuksessa ja ohjauksessa huomioidaan mm. sukupuolitietoisuus, jonka tavoitteena on lisätä tietoisuutta yhteiskunnassa vallitsevista sukupuoleen liittyvistä asenteista ja odotuksista yhdessä oppilaiden kanssa.
- Oppimiserojen huomioinnissa ja tuen tarjoamisessa toimitaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta vaalien huomioiden oppilaan yksilölliset tarpeet. Oppimiserot ja niihin reagoiminen eivät saa heikentää oppilaan tasa-arvoa tai yhdenvertaisuutta suhteessa muihin.

- Opintosuuritusten arviointi toteutetaan kunnan yhteisiin opetussuunnitelman mukaisiin kriteereihin perustuen, jotka ovat valtakunnallisesti hyväksytyjen arviointiperiaatteiden mukaiset. Arvioinnin perustana ovat tasa-arvo ja yhdenvertaisuus.
- Tasa-arvolaki kieltää seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan häirinnän oppilaitoksissa. Sukupuoleen perustuvaan tai seksuaaliseen häirintään tulee kouluissa puuttua välittömästi. Tärkeää on saavuttaa tieto häirinnästä nopeasti luokanopettajan tai –valvojan kautta rehtorille. Kun häirintä on saatettu oppilaitoksen vastuullisen edustajan tietoon on oppilaitos tai yhteisö tällöin velvollinen ryhtymään toimenpiteisiin häirinnän poistamiseksi.

4 SEURANTA JA ARVIOINTI

- Kunnallista tasa-arvosuunnitelmaa päivitetään seuraavan kerran loppuvuodesta 2023.
- Kouluissa toteutuvan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden oma arviointi, seuranta ja suunnitelman laadinta ovat yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän vastuulla.
- Koulukohtaiset kehittämiskohteet ja toimenpiteet sekä aiempien toimien arviointi kirjataan **vuosittain** opetussuunnitelmaan perustuvaan suunnitelmaan.
- Arvioinnissa tulee huomioida sovittujen toimenpiteiden ja niiden vaikutusten arviointi. Toimenpiteiden onnistumisen arvioinnissa on hyvä huomioida ainakin:
 - Ovatko toimenpiteet olleet riittävän tehokkaita?
 - Jos tuloksia ei ole saavutettu, mistä tämä johtuu?
 - Arvioinnin perusteella muodostetaan koulun kehityskohteet ja konkreettiset toimenpiteet tasa-arvon- ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi

5 KOULUJEN TOIMINNALLISET TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMAT

- Lempäälän kunnan koulut laativat omat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmansa kolmeksi vuodeksi kunnalliseen suunnitelmaan pohjautuen.
- Koulujen omien suunnitelmien laatimisesta vastaa **yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä**.
 - Työryhmään tulee kuulua kyseisen koulun henkilöstön, huoltajien sekä oppilaiden edustus. Lisäksi on työryhmään on hyvä kuulua sekä miehiä että naisia ja oppilaita eri ikäluokilta
- Suunnitelman laadinnassa hyödynnetään koulujen hyvinvointiprofiili -kyselyn kautta saatuja koulukohtaisia tuloksia tasa-arvotilanteesta.
- Seuranta ja arviointi toteutetaan vuosittain opetussuunnitelmaan perustuvassa suunnitelmassa.

6. TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELUN PAINOPISTEET LEMPÄÄLÄSSÄ

- Kunnallisesti koulujen tasa-arvotilannetta on selvitetty vuoteen 2016 asti Koulun toiminnan arviointi -kyselyllä, joka toteutettiin joka kolmas vuosi.
- Tasa-arvokysymysten avulla kartoitettiin oppilaiden, henkilöstön ja vanhempien näkemyksiä tasa-arvon toteutumisesta kouluissa sekä siitä millainen tasa-arvoinen koulu heidän mielestään olisi.
 - Jokainen koulu on saanut kyselyn koulukohtaiset tulokset
- Vastaajien näkemyksissä tasa-arvoisemmasta koulusta korostuu tasavertaisten lähtökohtien tarjoaminen jokaiselle taustasta, sukupuolesta, kansalaisuudesta, perhetilanteesta ym. riippumatta.
 - jokaisen kohtelu ja huomiointi yksilönä
 - kunnioitetaan toisia ja erilaisuutta, ei kiusata
 - muiden oppilaiden huomiointi tukea tarvitsevien rinnalla
 - tasa-arvo ei tarkoita tasapäistämistä
- Vuodesta 2018 lähtien on siirrytty keräämään tietoa koulujen hyvinvointiprofiilien kautta. Hyvinvointiprofiiliin vastaa vuosittain oppilaat 4. luokasta ylöspäin sekä koulujen henkilöstö joka toinen vuosi.

- Toimintasuunnitelmissa on hyvä pohtia koulun toimintatapoja tasa-arvokyselyn pohjalta nousseiden asioiden tukemiseksi:
 - Millaiset toimet tukevat jokaisen huomiointia yksilönä ja millaiset seikat vaarantavat sitä?
 - Millaisin toimin luodaan ilmapiiri, jossa erilaisuutta osataan arvostaa ja hyödyntää moninaisuutena?
 - Millaiset asiat luovat toimintakulttuuria, jossa syrjintää tai häirintää ei hyväksytä?
 - Millaiset toimintatavat auttavat jakamaan huomiota tasapuolisemmin niin tukea tarvitseville kuin muillekin?
 - Miten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämässä huomioidaan huoli liiallisesta tasapäistämisestä?

7 SUUNNITELMASTA TOIMINNAKSI

- Koulujen suunnitelmien on tärkeää sisältää listaus selkeistä toimenpiteistä ja niiden aikataulusta sekä vastuhenkilöistä.
- Koulun johdon tärkeä tehtävä on tukea tasa-arvotyön edistämistä käytännössä.
- Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden vaaliminen on koko koulun asia. Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta onkin hyvä käsitellä yhteisesti. Mitä enemmän tiedämme tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta, sitä paremmin voimme jokainen pyrkiä toimimaan ja kunnioittamaan toisia.

8 KOULUJEN TOIMINNALLISTEN SUUNNITELMIEN SISÄLTÖ

- ✓ **Tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi**
 - Aikataulut, vastuuhenkilöt
- ✓ **Arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista**
- ✓ **Kiinnitetty erityisesti huomiota:**
 - Oppilasvalintoihin, opetuksen järjestämiseen, arviointiin, oppimiseroihin sekä seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen
- ✓ **Toimintatavat kyselyistä esiin nousseiden seikkojen edistämiseksi**
 - Myös kouluterveyskysely
- ✓ **Tiedottaminen suunnitelmasta**
 - Oppilaille, henkilökunnalle ja vanhemmille
- ✓ **Selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta**

NURMEN KOULUN
TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA

2020-2023

NURMEN KOULUN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUS- SUUNNITELMA

- Koulussamme toteutetaan edellä kuvatun Lempäälän kunnan esi- ja perusopetuksen yhteisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman periaatteita.
- Koulumme tasa-arvotilannetta on kartoitettu syksyllä 2020 keskustelemalla tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta koulussamme niin oppilaiden kuin henkilöstönkin kesken.

TASA-ARVOISUUS NURMEN KOULUSSA

- Nurmen koulu on tasa-arvoinen koulu. Tasa-arvo tarkoittaa samaa kuin samanarvoisuus. Kohtelemme toisiamme samanarvoisesti.
- Keskustelemme tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta.
- Kannustamme oppilaita leikkeihin ja ryhmäjakoihin yli sukupuolirajojen ja luokkarajojen.
- Emme salli kiusaamista emmekä syrjivää käyttäytymistä. Puutumme kiusaamiseen välittömästi.
- Vahvistamme tasa-arvo-osaamistamme. Tavoitteenamme on pohtia ja arvioida sitä, kuinka käyttäytymisemme vastaa tasa-arvon toteutumiseen ja tarpeen mukaan pyrkiä muuttamaan toimintaamme tasa-arvoisemmaksi.

SELVITYS OPPILAITOKSEN TASA-ARVOTILANTEESTA

- Koulumme tasa-arvotilannetta selvitettiin syyskuussa 2020. Keskustelimme aiheesta niin oppilaiden kuin koulun henkilökunnankin kanssa.
- Oppilaiden huomioita tasa-arvon toteutumisesta Nurmella:
 - Kaikilla on mahdollisuus kouluruokailuun. Oppilaat ilmaisivat toiveen, että kukin luokka pääsisi vuorollaan aikaisimpaan ruokailuvuoroon. Vuorottaista luokkaruokailua toivottiin myös.
 - Kaikilla oppilailla on yhtä pitkät välitunnit. Nuoremmat ja vanhemmat oppilaat voivat näin leikkiä yhdessä. Oppilaat toivoivat pääsevänsä välitunneille aina ajoissa. Ulkohousut herättävät säännöllisesti keskustelua. Keskustelussa toivottiin, että 5.-6.-luokkien oppilaita ei veloiteta käyttämään ulkohousuja välitunneilla. Tällöin jokainen oppilas ollessaan 5. ja 6.luokalla saa itse päättää ulkohousujen käyttämisestä välitunneilla. Välitunneille kaivataan enemmän rakennustavaraa majoihin, jotta kaikilla majaleikkijöillä on riittävästi rakennusmateriaalia.
 - Oppilaille on riittävästi wc-tiloja.
 - Jokaisella oppilaalla on oma luokka, luokassa työskentelypaikka sekä lokero tai pulpetti tavaroiden säilyttämistä varten. Jokaisella oppilaalla on tarvittavat opiskeluvälineet.
 - Kaikkia oppilaita ohjataan pyytämään puheenvuoroa viittaamalla oppitunneilla.
 - Nurmella on hyvät opettajat. Jotkut oppilaat toivovat, että kaikki oppilaat saisivat viikoittain opiskella kaikkien opettajien kanssa.
 - Esikoululaisilla on päivittäin leikkitunti. Leikkitunteja toivottiin myös koululaisille.

YHTEISÖLLISEN OPISKELUHUOLTORYHMÄN TAVOITTEET TASA-ARVOTYÖSSÄ 2020-2021

- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on käsitelty yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä 20.10.2020.

TOIMINTATAPOJEN POHTIMINEN ERI KYSELYIDEN POHJALTA NOUSSEIDEN ASIOIDEN KEHITTÄMISEEN

- **Kouluruokailu:**
 - Tänä lukuvuonna luokkien ruokailuajat on soviteltu mahdollisimman hyvin lukujärjestyksiin sopiviksi. Ruokailuvuorojärjestelyihin kiinnitetään tarkempaa huomiota ensi lukuvuotena. Luokkaruokailu on sovittavissa.
- **Välitunnit:**
 - Ulkohousujen käyttöä edellytetään 0.-4.-luokkalaisilta talviaikaan. Majarakennusmateriaalit otetaan puheeksi lokakuun yhteisöllisessä opiskeluhuoltotapaamisessa, jonka aiheena ovat koulun hankinnat.
- **Leikkitunnit:**
 - Luokilla 1-2 leikkitunti vastaa äidinkielen ja kirjallisuuden vuorovaikutustilanteissa toimimisen tavoitteisiin. Säännöllinen leikkitunti on siis perusteltua toteuttaa luokkien 1-2 lukujärjestyksissä.
- **Lukujärjestykset:**
 - Opettajien vaihtotunteja pohditaan oppilaiden toiveet huomioiden seuraavan lukuvuoden lukujärjestyksiä laadittaessa.

TARVITTAVAT TOIMENPITEET TASA-ARVON EDISTÄMISEKSI

TOIMENPIDE	AIKATAULU	VASTUUHENKIÖ	ARVIOINTI
Luokkien 1-2 luokkaruokailu toteutetaan kerran kuukaudessa.	Lokakuusta 2020 toukokuuhun 2021	Päivi Ahonen	Toteutumista arvioidaan toukokuussa 2020.
Rakennusmateriaalia majoihin	Käsitellään yhteisöllisessä opiskeluhuolto-ryhmässä 20.10.	Opettajat	
Luokkien 1-2 leikkitunti osaksi lukujärjestystä	Lokakuusta alkaen joka toisen viikon perjantaina päivän viimeisellä tunnilla	Päivi Ahonen	Jatkoa arvioidaan joulukuussa 2020.

TARVITTAVAT TOIMENPITEET TASA-ARVON EDISTÄMISEKSI

TOIMENPIDE	AIKATAULU	VASTUUHENKIÖ	ARVIOINTI
Jokaisella oppilaalla mahdollisuus opiskella jokaisen opettajan kanssa	Lukuvuoden 2021 – 2022 lukujärjestyksiä laadittaessa	Päivi Ahonen ja Katja Savinainen	

TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMINEN JA ARVIOINTI

- Arvioidaan kevätlukukaudella 2021 yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä.

TIEDOTTAMINEN TASA-ARVOASIOISTA

- Tasa-arvosuunnitelma esitellään Nurmen koulun koulukokouksessa 6.10.2020.
- Suunnitelma on nähtävissä myös koulun nettisivuilla.
- Tasa-arvosuunnitelma esitetään myös luokissa.